

Rektor Johans pris

Ofta när jag (Sofie) och Johan har möten, så slutar det med att vi diskuterar och byter böcker med varandra. Ofta handlar det om Förintelsen och hur mycket vi än försöker förstå hur dessa grymheter kunde hända så förstår vi inte även om vi förstår tiden man levde i så är det ändå svårt att förstå dess proportioner.

Vi vill uppmärksamma en elev som verkligen ansträngt sig att förstå hur dessa grymheter kunde pågå. Därför har vi beslutat att dela ut ett pris till den elev som på något sätt utmärkt sig i ämnet historia med inriktning Förintelsen.

Det här året blev det äntligen efter två års uppehåll en resa till Tyskland men tyvärr inte Polen. Som vanligt i årskurs 9 så har vi läst om andra världskriget och förintelsen. Vi har bland annat läst i ..Om detta må ni berätta... och arbetat med frågor till denna. Vi har även sett filmen Schindlers list samt Night Will Fall, som visar det första lägret som man hittade (en dokumentation som glömdes bort i över 70 år). Eleverna har fått en avslutande uppgift om förintelsen där de knyter ihop sina tankar och frågor som ställts är:

Vad har ni lärt er?

Vad har upprört er?

Många såg och kände till vad som hände med t.ex. judarna. Varför var det så många som bara tittade på (åskådarrollen). Varför var det så många som lät det hända? Vad skulle du ha gjort? Vad är era tankar om det som hänt?

Skulle det kunna hända igen?

Direkt när vi ser någon form av rasism, antisemitism eller annat hat mot folkgrupp måste vi agera. På minsta lilla ord måste vi agera och säga ifrån.

Jag citerar Albert Einstein: "Världen är alldeles för farlig att leva i – inte på grund av de människor som gör det onda, men på grund av de människor som låter dem göra det".

Ett utdrag från den elev som mottar årets stipendium:

”Föreställ dig historien som en bok där varje dag är en sida, varje era ett kapitel. Innan 1930-talet hade världen sett både ljus och mörker, men inget kunde förbereda mänskligheten för det som skulle komma. När vi når 1930-talet tar Hitler upp pennan. Han skriver inte med bläck, utan med människors blod. Hans handlingar är inte ord, utan brutala gärningar som förmörkar världen. Varje nytt drag av hans hand för med sig outhärdligt lidande och död. Denna bok kan du läsa och få en viss förståelse, men att besöka platser som Auschwitz tar upplevelsen till en helt ny nivå av insikt och smärta.

När jag och min klass steg in på Auschwitzs mark förstod jag inte riktigt vad jag skulle känna. Men snart skulle jag förstå. Att stå på den plats där över en miljoner människor mist sina liv var som att befinna sig i en mardröm.

Det var en tyngd på axlarna hela rundturen men något som tog extra hårt på mig var rummet fyllt med skor, varje par representerande en människa som brutalt mördats. Det var som om varje sko bar med sig en egen historia av förlust och tragedi. Barnskorna på högarna väckte en känsla av förtvivlan och sorg som jag aldrig tidigare upplevt. Det var ett par skor specifikt som jag inte kan glömma. De röda små sandalerna. Fångarna visste ju inte vart de skulle. De skulle bara kliva på ett tåg. Säkerligen hade alltså ett oskyldigt litet barn satt på sig sina allra finaste skor inför resan, ovetandes om att resan var till helvetet.

Det var ofantligt mycket helt sjukt hemska saker jag matades med under flera flera timmar, vilket gjorde att jag slog av lite efter ett tag. Jag reagerade inte något speciellt sätt fast det var brutala saker jag fick både se och höra. Kanske reagerade jag på det viset eftersom jag inte alls kan relatera. Men en enorm grop växte i mitt hjärta när jag fick syn på en grupp israeler som också besökte lägret. Deras sorg och smärta var obeskrivlig, och att se deras reaktioner gjorde allt ännu mer verkligt för mig. Det var som om deras lidande förde mig närmare förståelsen av den fruktansvärda verkligheten av vad som faktiskt hände här.

Samma dag besökte vi Birkenau. Att se de enorma lägren med de minimala förutsättningarna var fruktansvärt att se. Fast det som var allra mest hjärtskärande under den vistelsen var när vi själva fick gå sträckan fångarna gick på väg till gaskamrarna, till sina öden. Under denna promenad försökte jag sätta mig in i hur det hade känts om det var jag som tvingades ta denna promenad. Fullt medvetande om att varje steg jag tar är ett steg närmare döden.

Utöver Auschwitz besökte vi dessutom Sachsenhausen. Som att hört nog med elände berättade vår guide hur soldaterna tvingades agera för att effektivisera utdöendet av judar. Där jag förstod hur dum i huvudet människor kan vara. Man tyckte alltså synd om soldaterna eftersom de tvingades döda massa människor. Därav lurade man fångarna att de skulle mäta sin längd, i avsikt av att soldaterna inte skulle behöva se fångarnas ansikten och istället hänsynslöst trycka av en kula i nacken på dem. Det var alltså inte någon som hade en enda tanke på att det är var en gnutta orimligt att döda sex miljoner människor endast på grund av deras religion. NEJ, det var soldaterna som det var synd om eftersom de behövde döda folk. Tyvärr var det så att de som var nog kloka att faktiskt förstå hur förfärlig förintelsen var kunde inte göra något åt det, eftersom de visste att det skulle innebära döden.

Sen jag började på skolan har rektor Johan alltid betonat vikten av att förstå Förintelsen för att förhindra att något liknande någonsin händer igen. Och han har rätt. Det som händer får aldrig hända igen. Att ha fått möjligheten att besöka dessa platser har gett mig djupare förståelse för mänsklighetens grymhet. De människor som mördades under Förintelsen var inte bara siffror – de var individer med liv, drömmar och hopp. Vi måste berätta deras historier för att deras lidande inte ska vara förgäves. Att besöka Auschwitz, Birkenau och Sachsenhausen är verkligen påfrestande. Det tar verkligen på krafterna. Men det är erfarenhet som har präglat mig för livet och som jag tycker att alla bör uppleva någon gång.

För detta är inte bara ett kapitel ut en bok. Detta är vad som faktiskt har skett. Ett bevis på världens grymhet och en påminnelse om vårt ansvar att aldrig glömma. Vi måste kämpa för att hedra offren och förhindra att något liknande någonsin sker igen!”

- **Leon Ferner**